

Uzņēmumu ieguldījumi pētniecībā un attīstībā

Publicēts: 01.04.2021.

Ieguldījumi pētniecībā, attīstībā un inovācijās uzņēmumiem palīdz būt konkurētspējīgākiem. Taču nepietiek ar to vien, ka tie iegulda – šo investīciju uzskaitīšana un reģistrēšana Centrālās statistikas pārvaldes apsekojumā atklāj kopējo ainu par situāciju Latvijas pētniecībā un attīstībā.

Centrālā statistikas pārvalde (CSP) aicina uzņēmumus atsaukties tiem nosūtītajiem uzaicinājumiem piedalīties apsekojamā par Latvijas uzņēmumu veiktajiem ieguldījumiem pētniecībā un attīstībā. Anketas iespējams aizpildīt [elektroniskajā datu vākšanas sistēmā](#). Pārvalde uzsver, ka dati tiek izmantoti tikai apkopotā veidā un tie kalpo valstiski svarīgu lēmumu pieņemšanā.

☞ “Ja uzņēmums neinovē, tas ir tāpat kā ziemā būt ārā bez jakas,” salīdzina Ilga Anita Bērzkalna, [“Latvijas valsts meži”](#) attīstības daļas vadītāja.

“Cilvēki velk apģērbu, lai nodrošinātos pret aukstumu, iespējamām vētrām un vēja brāzmām. Tāpat inovācijas ir svarīgas, lai uzņēmums strādātu arvien labāk, ieviestu jaunas tehnoloģijas, kas samazina operatīvās izmaksas, un ieviestu tirgū jaunus produktus,” norāda I. A. Bērzkalna.

“[Catchbox](#)” investē inovācijās, jo uzņēmuma pamatā ir jaunu produktu radīšana. “Iekšēji datu ievākšana un apstrāde ir svarīga, lai pēc iespējas ātrāk un operatīvāk uzzinātu uzņēmuma stāvokli. Vienota datubāze, kur ir pēc iespējas vairāk informācijas, ir darbarīks, kurā ir vērts investēt,” teic Miķelis Studers, “Catchbox” dibinātājs un vadītājs.

Iespēja ietekmēt uzņēmējdarbības vidi

Analizējot informāciju par uzņēmumu investīcijām pētniecībā, attīstībā un inovācijās, Ekonomikas ministrija savukārt izstrādā atbalsta ietvaru, uzlabo uzņēmējdarbības vidi un arī normatīvo ietvaru. Sakārtojot šos jautājumus, uzņēmumiem tiek radīti apstākļi pievērsties inovācijām, ieguldījumiem pētniecībā un attīstībā. “Pētniecības un attīstības izdevumu uzskaitē ir vajadzīga pašam uzņēmumam. CSP šo informāciju apkopo un publicē. Tālāk to var interpretēt dažādi pētnieki vai izmantot starptautiski salīdzināmos reitingos,” teic Mārtiņš Jansons, [Ekonomikas ministrijas](#) inovācijas politikas nodaļas vadītāja vietnieks.

☞ “Jo vairāk uzņēmumu iesaistās, sniedzot savus datus, jo detalizētāk un argumentētāk valsts var veidot nozaru prioritāšu attīstību, plānot budžetu un stratēģiju jau valstiskā līmenī,” norāda “Silvanols” valdes priekšsēdētāja Liene Puriņa.

2020. gadā uzņēmumu ieguldījumi pētniecībā un attīstībā bija 1,57% no neto apgrozījuma, rakstīja [“Labs of Latvia”](#). [“Silvanols”](#) plāno kāpināt ieguldījuma apjomu attīstības un pētniecības departamentā.

Mērķis: 1,5% no IKP

Lai iegūtu informāciju par pētniecības darbu izpildi uzņēmējdarbības sektorā, katru gadu CSP Latvijā veic apsekojumu par pētniecības un attīstības darbu. Iegūtie dati nodrošina ainu par valstī veiktajiem pētniecības un attīstības darbiem un ir nozīmīgs

atbalsts politikas veidošanā un uzraudzībā. "Iegūtie rādītāji tiek izmantoti, lai izstrādātu ekonomikas izaugsmes veicināšanas pasākumus, tai skaitā stimulētu investīciju piesaisti pētniecībai un attīstībai. Arī, lai veicinātu Latvijas konkurētspēju Eiropas un starptautiskā mērogā," teic Santa Ārgale, CSP Uzņēmumu strukturālās un finanšu statistikas daļas vecākā referente. Piemēram, dati tiek izmantoti Eiropas inovāciju rezultātu pārskata sagatavošanā, kas paredz salīdzinošu analīzi par inovāciju veiktspējas rādītājiem Eiropas dalībvalstīs, reģionā un citu valstu starpā.

Jaunākā CSP apsekojuma dati par 2019. gadu liecina, ka kopējie izdevumi pētniecības un attīstības darbu veikšanai Latvijā ir 195 miljoni eiro jeb 0,64% no IKP. Uzņēmumu ieguldījums tajā ir salīdzinoši neliels – aptuveni 25% no valsts kopējiem ieguldījumiem pētniecībā un attīstībā. Latvijas mērķis ir palielināt pētniecībā un attīstībā ieguldīto finansējumu līdz 1,5% no IKP, rakstīja "[Labs of Latvia](#)".

<https://www.csp.gov.lv/lv/uznemumu-ieguldijumi-petnieciba-un-attistiba>